

PVM įstatymo 71 straipsnis. Prievolė skaičiuoti ir (arba) mokėti į biudžetą PVM ir privalomas registravimasis PVM mokėtoju

7. Kai tas pats asmuo (vienas ar kartu su kitais asmenimis, kurie pagal šį Įstatymą laikomi su juo susijusiais) kontroliuoja keletą juridinių asmenų, visi jo kontroliuojami juridiniai asmenys ir jis pats (jeigu jis pats vykdo ekonominę veiklą) privalo pateikti prašymus įregistruoti juos PVM mokėtojais, jeigu bendra visų jų gauta ar gautina atlygio už vykdant ekonominę veiklą patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas suma per metus (paskutinius 12 mėnesių) viršijo šio straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno tokio asmens ar dalies jų gauto ar gautino atlygio suma yra mažesnė už nustatytą ribą. Šios dalies nuostatos netaikomos, jeigu šie asmenys gali įrodyti, kad:

- 1) nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir
- 2) jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio, ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Komentaras

Taikomas iki 2022-12-31

1. Pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 2 3 dalies nuostatas, apmokestinamąjį asmenį kontroliuojantis asmuo, tai asmuo, kuris:

1) tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 50 procentų apmokestinamojo asmens akcijų (dalių, pajų) arba kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį, arba išimtinių teisių jas įsigyti, arba

2) pats valdydamas ne mažiau kaip 10 procentų apmokestinamojo asmens akcijų (dalių, pajų) arba kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį arba išimtinių teisių jas įsigyti, kartu su susijusiais asmenimis jų valdo daugiau kaip 50 procentų, arba

3) turi teisę išrinkti (paskirti) daugumą apmokestinamojo asmens valdymo organų narių ir (arba) faktiškai kontroliuoja to apmokestinamojo asmens priimamus sprendimus.

Pavyzdys

Fizinis asmuo A ir fizinis asmuo B, kurie tarpusavyje nėra susiję, valdo po 50 proc. bendrovės X akcijų..

Fizini asmuo A ir fizinis asmuo B faktiškai kontroliuoja bendrovės X priimamus sprendimus, todėl jie laikomi kontroliuojančiais bendrovę X asmenimis.

2. Nuo 2023 m. sausio 1 d., jeigu tas pats asmuo (vienas ar su kitais asmenimis, kurie pagal PVM įstatymo nuostatas laikomi su juo susijusiais (žr. 2 straipsnio 31 dalies komentarą)) kontroliuoja keletą juridinių asmenų, t. y. ne mažiau kaip du juridinius vienetus, tai visi jo kontroliuojami asmenys ir jis pats (jeigu jis pats vykdo ekonominę veiklą) privalo pateikti prašymus įregistruoti juos PVM mokėtojais, jeigu jų visų bendra atlygio už vykdant ekonominę veiklą patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas suma per metus (paskutinius 12 mėnesių) buvo didesnė už PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą (~~45 000 eurų~~), nesvarbu **neatsižvelgiant į tai**, kad kiekvieno tokio asmens ar dalies jų gauto ar gautino atlygio suma buvo mažesnė už nustatytą ribą. Tačiau šios nuostatos netaikomos, jeigu šie asmenys gali įrodyti, kad nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras

valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Kitaip tariant, apmokestinamiesiems asmenims suteikta galimybė įrodyti, jog jų veikla vykdoma ne dirbtinai išskaidžius, t. y. vertinant prievolę registruotis PVM mokėtoju pagal PVM įstatymo 71 straipsnio 7 dalies nuostatas, apskaičiuojant PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą, bendra to paties asmens kontroliuojamų asmenų ir jo paties (jeigu jis pats vykdo PVM apmokestinamą ekonominę veiklą) atlygio suma gali būti nesumuojama, jeigu:

1) kontroliuojamų asmenų valdymo organai ir (arba) valdymo organų nariai nėra tie patys asmenys ir

2) jų faktiškai vykdoma veikla nėra to paties pobūdžio, ir šie juridiniai asmenys neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Vadinasi, norint teisingai pritaikyti šią išimtį dėl galimybės bendrai nesumuoti pajamų reikia atsakyti į šiuos klausimus:

1) Ar to paties asmens (vieno ar kartu su susijusiais asmenimis) kontroliuojamų asmenų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys yra tas pats asmuo?

2) Ar kontroliuojami asmenys faktiškai vykdo to paties pobūdžio ekonominę veiklą?

3) Ar šie asmenys veikia vienas kito naudai ar interesais?

Jei bent vienas atsakymas į aukščiau nurodytą klausimą yra „Taip“, vadinasi išimtis netaikoma, ir pajamos sumuojamos bendrai tiek visų to paties asmens (vieno ar kartu su susijusiais asmenimis) kontroliuojamų asmenų ir jo paties, jei toks asmuo vykdo ekonominę veiklą.

Asmens valdymo organai ir valdymo organo nariai paprastai nurodomi juridinio asmens steigimo dokumentuose (įstatuose, nuostatuose ar pan.). [Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo](#) 18 straipsnyje akcinėms bendrovėms, uždarosioms akcinėms bendrovėms numatyta galimybė turėti vienasmenį valdymo organą - bendrovės vadovą arba kolegialų valdymo organą – valdybą. Pagal [Lietuvos Respublikos mažųjų bendrijų įstatymo](#) 12 straipsnio nuostatas, mažosios bendrijos (toliau - MB) valdymo organu gali būti MB bendrijos narių susirinkimas ir / ar MB vienasmenis valdymo organas – MB vadovas. VŠĮ valdymą reglamentuoja [Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas](#), pagal kurį turi būti išrinktas vadovas, taip pat kolegialūs organai ir jų nariai, jeigu VŠĮ įstatuose nurodyta, kad sudaromi kolegialūs organai.

Vertinant to paties asmens (susijusių asmenų) kontroliuojamų asmenų vykdomas veiklas, atsižvelgiama į tai, kokio pobūdžio veiklą faktiškai asmuo vykdo, nepriklausomai nuo to kokių rūšių veiklos yra nurodytos mokesčio administratoriui. Todėl, būtina vertinti ir papildomas aplinkybes, kuris kontroliuojamas asmuo ir konkrečiai kokią veiklą vykdo, ar įdarbinti tie patys darbuotojai, ar ne, ar įmonės vykdo veiklą tose pačiose patalpose, kas yra pirkėjai ir pan.

To paties asmens kontroliuojami asmenys laikomi veikiančiais vienas kito naudai ir interesais, jei vienas kitam parduoda prekes / paslaugas kitomis nei rinkos sąlygomis ar aplinkybėmis, teikia paskolas ar atlieka kitus tarpusavio sandorius, t. y. vykdo susijusią ekonominę veiklą.

1 pavyzdys

Lietuvos fizinis asmuo turi individualios veiklos pažymą, taip pat po 100 proc. Lietuvos įmonių A, B ir C akcijų. Šių visų trijų įmonių veiklos skirtingos (PVM apmokestinamos), jos neveikia viena kitos naudai, tačiau įmonių A ir B valdymo organo narys yra tas pats asmuo. Kieno pajamos bus sumuojamos bendrai, fizinio asmens ir įmonių A ir B? Ar turėtų būti sumuojamos visos pajamos, tiek fizinio asmens, tiek visų trijų įmonių, A, B ir C?

Atsižvelgiant į tai, kad A ir B valdymo organo narys yra tas pats asmuo, vertinant prievolę registruotis PVM mokėtojais, turėtų būti vertinamos bendrai Lietuvos fizinio asmens, vykdančio individualią veiklą bei A ir B įmonių pajamos.

2 pavyzdys

Fizinis asmuo yra 3 skirtingų įmonių vienintelis akcininkas. Visų 3 įmonių vadovai yra paskiriami kiti asmenys. Visos įmonės faktiškai vykdo skirtingas veiklas: maisto prekių pardavimas, kirpykla ir statybos. Ar nustatant prievolę registruotis PVM mokėtojais visos įmonės turi bendrai skaičiuoti pajamas?

Atsižvelgiant į tai, kad fizinis asmuo (akcininkas) nevadovauja nei vienai iš savo kontroliuojamų įmonių ir visų įmonių faktiškai vykdomos ekonominės veiklos nėra to paties pobūdžio, vertinant prievolę registruotis PVM mokėtojais, įmonių pajamos būtų sumuojamos tik tuo atveju, jeigu šios įmonės veiktų viena kitos naudai ar interesais, t. y. vykdytų susijusią ekonominę veiklą.

3 pavyzdys

Fizinis asmuo pagal individualios veiklos pažymą šalies teritorijoje nuo 2023 m. kovo mėnesio pradėjo vykdyti PVM apmokestinamą prekių tiekimą. Fizinis asmuo kartu su susijusiu asmeniu (sūnumi) yra įsteigęs dvi bendroves. Bendrovių vykdomos veiklos yra skirtingos, jos neveikia viena kitos naudai. Vienai bendrovei vadovauja pats fizinis asmuo, o kitai sūnus, atlygis per 12 paskutinių mėnesių (nuo 2022 m. balandžio iki 2023 m. kovo mėnesio (įmtinai)) už PVM apmokestinamų prekių tiekimą šalies teritorijoje sudarė atitinkamai 30 000 eurų ir 25 000 eurų.

Neatsižvelgiant į tai, kad fiziniam asmeniui 2023 m. kovo mėnesį pradėjus vykdyti PVM apmokestinamą veiklą, bendra jo ir jo kontroliuojamų abiejų bendrovių atlygio suma per paskutinius 12 mėnesių buvo didesnė kaip 45 000 eurų, kovo mėnesį prievolė skaičiuoti PVM fiziniam asmeniui taip pat ir jo kartu su sūnumi kontroliuojamoms bendrovėms, neatsirado.

Pažymėtina, kad mokėtina į biudžetą PVM suma tokiu atveju privalėtų būti apskaičiuota už tokias visas šalies teritorijoje fizinio asmens ir kontroliuojamų bendrovių PVM apmokestinamas patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) nurodytoji riba buvo viršyta, jeigu kontroliuojami asmenys veiktų vienas kitos naudai, t. y. vykdytų tokio pačio pobūdžio ekonominę veiklą arba šioms bendrovėms vadovautų tas pats asmuo.

4 pavyzdys

Tėvas ir sūnus turi 2 įmones, „A“ ir „B“, kuriose kiekvienas turi po 50 proc. akcijų. Įmonės „A“ vadovu samdomas su tėvu ir sūnumi nesusijęs asmuo Jonas J., įmonės „B“ vadovu paskiriamas su tėvu ir sūnumi taip pat nesusijęs asmuo Petras P. Įmonės „A“ veikla maitinimo paslaugų teikimas, įmonės „B“ veikla remonto ir apdailos darbai.

Ar tokiu atveju, kai abiejų įmonių akcininkai yra tie patys, bet akcininkų paskirti įmonių valdymo organai (vadovai) yra skirtingi, bus laikoma, kad įmonių valdymo organai yra tie patys asmenys ir abiejų įmonių pajamos bus sumuojamos?

Įmonės „A“ ir „B“ yra kontroliuojamos susijusių asmenų, tėvo ir sūnaus. Atsižvelgiant į tai, kad įmonių „A“ ir „B“ vadovai nėra tie patys asmenys (įmonės „A“ vadovas yra Jonas J., o įmonės „B“ vadovas Petras P.) ir įmonės faktiškai vykdo skirtingas veiklas, vertinant prievolę registruotis PVM mokėtojais, įmonės „A“ ir „B“ pajamos būtų sumuojamos tik tuo atveju, jeigu šios įmonės veiktų viena kitos naudai ar interesais.

4 5 pavyzdys

UAB „A“, kuri jau yra užsiregistravusi PVM mokėtoja ir kurios atlygis per 12 paskutinių mėnesių (201422 m. kovo – gruodžio ir 201523 m. sausio – vasario (imtinai)) už PVM apmokestinamų prekių tiekimą sudarė 31 858 eurų, 201422 m. vasario mėnesį įsigijo UAB „X“ ir UAB „Y“ (atitinkamai 80 proc. ir 55 proc.) akcijų. Šios bendrovės nėra PVM mokėtojos, o jų gauto atlygio už PVM apmokestinamų prekių tiekimą per 12 paskutinių mėnesių suma buvo atitinkamai 5 792 ir 8 689 eurų, t. y. kiekvienos iš jų nebuvo didesnės kaip 45 000 eurų.

Ar turi UAB „X“ ir UAB „Y“ registruotis PVM mokėtojais?

Atsižvelgiant į tai, kad bendrovė „A“ kiekvienoje įmonėje tiesiogiai valdo daugiau kaip 50 proc. apmokestinamojo asmens akcijų, galime teigti, kad UAB „A“ kontroliuoja dvi bendroves, o jų visų trijų bendras jų atlygis per paskutinius 12 mėnesių buvo didesnis kaip 45 000 eurų. UAB „X“ ir UAB „Y“, turi privalomai užsiregistruoti PVM mokėtojais. **Jeigu bendrovės UAB „X“ ir UAB „Y“ gali įrodyti, kad nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais, vertinant prievolę registruotis PVM mokėtoju PVM įstatymo 71 straipsnio 7 dalies nuostatos, apskaičiuojant PVM įstatyme nustatytą ribą netaikomos.**

2 6 pavyzdys

UAB „X“, PVM mokėtojos, steigėjai yra trys asmenys: tėvas, sūnus ir giminystės ryšiais su šiais asmenimis nesusijęs fizinis asmuo **Andrius B. A-B**. Kiekvienam iš jų priklauso 33,3 proc. akcijų ir atsižvelgiant į tai, kad susiję asmenys (tėvas ir sūnus) kartu valdo daugiau kaip 50 proc. UAB „X“ akcijų, laikoma, **kad** kiekvienas iš susijusių asmenų yra UAB „X“ kontroliuojantis asmuo. UAB „X“ atlygis per 12 paskutinių mėnesių (201422 m. kovo – gruodžio ir 201523 m. sausio – vasario mėnesius (imtinai)) už PVM apmokestinamų prekių tiekimą sudarė 102 000 eurų.

Tėvas ir minėtas fizinis asmuo **Andrius B. A-B** yra įsteigę po vieną individualią įmonę. Šių individualių įmonių atlygis už PVM apmokestinamų prekių tiekimą per 12 paskutinių mėnesių **laikotarpi** (201422 m. kovo – gruodžio ir 201523 m. sausio – vasario mėnesius (imtinai)) sudarė atitinkamai 11 585 ir 18 825 eurų. Sūnus, kaip fizinis asmuo, kitokios ekonominės veiklos nevykdo.

Ar turėtų registruotis PVM mokėtojais tėvo ir fizinio asmens **Andriaus B. A-B** individualios įmonės?

Atsižvelgiant į tai, kad tėvas kartu su susijusiu asmeniu – savo sūnumi kontroliuoja UAB „X“ (pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 43 31 dalį) ir savo įsteigtą individualią įmonę, t. y. asmuo kontroliuoja 2 juridinius asmenis, kurių bendras atlygis už PVM apmokestinamų prekių tiekimą per

12 paskutinių mėnesių laikotarpi buvo didesnis kaip 45 000 eurų. Tėvo Todėl tėvo individuali įmonė neturi privalomai išregistruotis PVM mokėtoja, jeigu ši individuali įmonė ir UAB „X“ gali įrodyti, kad nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais Tuo atveju, jeigu tėvas vykdytų ekonominę veiklą kaip fizinis asmuo, tai jis, fizinis asmuo, taip pat privalėtų užsiregistruoti PVM mokėtoju,

Fizinis asmuo **Andrius B. A.B.** kontroliuoja tik vieną juridinį asmenį – savo paties įsteigtą individualią įmonę, kurios pajamos per paskutinius 12 mėnesių neviršija 45 000 eurų, todėl šio giminystės ryšiais su tėvu ir sūnumi nesusijusio fizinio asmens įsteigta įmonė neprivalo registruotis PVM mokėtoja.

2 pavyzdys

2 pavyzdyje nurodytos UAB „X“ vienas iš akcininkų, tėvas, 2014 m. gruodžio mėnesį pradėjo nuomoti savo vardu įregistruotą žemės plotą (žemės plotas nuomojamas ne PVM mokėtojui, todėl jis nepasirinko skaičiuoti už šią nuomą PVM), o nuo 2015 m. vasario mėnesio vykdyti PVM apmokestinamos žemės ūkio produkeijos pardavimą. UAB „X“ atlygis per 12 paskutiniųjų mėnesių (2014 m. kovo – gruodžio ir 2015 m. sausio – vasario (imtina)) PVM apmokestinamų prekių tiekimą sudarė 102 000 eurų.

Atsižvelgiant į tai, kad tėvas kartu su susijusiu asmeniu kontroliuoja UAB „X“ ir vienas kontroliuoja savo individualią įmonę, t.y. kontroliuoja keletą juridinių asmenų, o šių juridinių asmenų bendras atlygis per 12 paskutiniųjų mėnesių buvo didesnis kaip 45 000 eurų, todėl, atsižvelgiant į tai, kad žemės nuoma PVM neapmokestinama, tėvas, kaip fizinis asmuo, privalomai turi išregistruoti PVM mokėtoju, kai pradės vykdyti PVM apmokestinamą žemės ūkio produkeijos pardavimą, t.y., 2015 m. vasario mėnesį.

37 pavyzdys

Ministerija „X“ yra 17 biudžetinių įstaigų steigėja ir biudžeto asignavimų valdytoja. Ministerija ir 12 jos įsteigtų biudžetinių įstaigų yra išregistravusios PVM mokėtojomis ir vykdo PVM apmokestinamąją veiklą.

Ministerijos „X“ įsteigta biudžetinė įstaiga A, kuri nėra išregistravusi PVM mokėtoja, be jai norminiais aktais deleguotų funkcijų, vykdo ekonominę veiklą, kuri yra PVM objektas, t. y. platina įvairius blankus ir už tai gauna atlygį. 201523 m. vasario mėnesį biudžetinės įstaigos A gautas atlygis už blankų platinimą per paskutinius 12 mėnesių viršijo 45 000 eurų ribą.

Kada minėtajai biudžetinei įstaigai atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoja:

- ar kai jos gautas (gautinas) atlygis už blankų platinimą per paskutinius 12 mėnesių viršija 45 000 eurų ribą;- ar kai ministerijos „X“ ir visų jos pavaldžių įstaigų bendras gautas (gautinas) atlygis už vykdant ekonominę veiklą patiektas prekes ir (ar) suteiktas paslaugas per paskutinius 12 mėnesių viršijo 45 000 eurų ribą?

Ministerija „X“, vadovaudamasi [Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo](#) 6–8 straipsnių nuostatomis, skiria biudžetinės įstaigos vadovą, tvirtina ir yra atsakinga už jai pavaldžių įstaigų teisingą išlaidų sąmatų bei nebiudžetinių lėšų sąmatų sudarymą ir pan., t. y. ji turi užtikrinti, kad jos įsteigtos įstaigos biudžeto asignavimus naudotų pagal paskirtį. Tačiau kai ministerijos įsteigtos biudžetinės įstaigos vykdo ekonominę veiklą, kuri yra PVM objektas, tai šios veiklos bei su ja susijusių sprendimų ministerija faktiškai nekontroliuoja.

Todėl ministerija „X“ nelaikoma savo pavaldžias biudžetines įstaigas kontroliuojančiu asmeniu, o jos įsteigtos biudžetinės įstaigos nelaikomos ministerijos „X“ kontroliuojamaisiais asmenimis. Atsižvelgdama į tai, biudžetinė įstaiga „A“ privalomai išregistruotis PVM mokėtoja turi 201523 m. vasario mėnesį, kai jos atlygis, gautas už blankų platinimą, per paskutinius 12 mėnesių, viršijo 45 000 eurų ribą.

5 pavyzdys

Fizinis asmuo A ir fizinis asmuo B (tarpusavyje nesusiję asmenys) įsteigė UAB „Y“, kurioje kiekvienas iš jų valdo po 50 procentų akcijų. Šios bendrovės 12 paskutiniųjų mėnesių atlygis (2014 m. kovo — gruodžio ir 2015 m. sausio — vasario (imtinai)) už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas sudarė 40 547 eurų, t.y. mažesnis negu registravimuisi nustatyta riba, ir todėl šiai įmonei nebuvo prievolės registruotis PVM mokėtoja.

UAB „Y“ 2012 m. vasario mėnesį įsteigė UAB „Z“, kurioje jai priklauso 65 procentai akcijų, o likusios akcijos priklauso asmeniui, nesusijusiam su minėtais fiziniaisiais asmenimis. Šios bendrovės atlygis 2015 m. vasario mėnesį buvo — 11 585 eurų.

Kiekvienas iš nesusijusių fizinių asmenų, turėdami po 50 procentų akcijų, turi įtakos UAB „Y“ priimamiems sprendimams (t.y. dėl vieno iš jų nepritarimo sprendimas nepriimamas), o taip pat įtakoja UAB „Z“ priimamiems sprendimams, kurioje kiekvieno minėto fizinio asmens kontroliuojama UAB „Y“ turi didžiąją akcijų dalį.

Taigi, šiuo atveju kiekvienas iš fizinių asmenų faktiškai kontroliuoja 2 juridinių asmenų (UAB „Y“ ir UAB „Z“) priimamus sprendimus (bendrovę UAB „Y“ kontroliuoja tiesiogiai, o antrąją — netiesiogiai, t.y. per pirmąją bendrovę, kuri turi 65 procentus UAB „Z“ akcijų. Prievolė registruotis šioms bendrovėms, o taip pat ir kiekvienam fiziniam asmeniui, jeigu jie kaip fiziniai asmenys vykdo ekonominę veiklą, yra tuomet, kai bendras 12 paskutiniųjų mėnesių atlygis viršija 45 000 eurų.

Pavyzdyje pateiktu atveju, 12 paskutiniųjų mėnesių bendras UAB „Y“ ir UAB „Z“ atlygis (2014 m. kovo — gruodžio ir 2015 m. sausio — vasario (imtinai)) sudarė 52 132 eurai. Todėl abiemis bendrovėms yra prievolė registruotis PVM mokėtojomis, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvienos iš jų atlygio suma yra mažesnė už nustatytą ribą.

6 pavyzdys

Tarpusavyje susiję fiziniai asmenys, tėvas ir dukra, 2015 m. sausio mėnesį įsteigė UAB „A“, kurioje jiems priklauso atitinkamai 90 ir 10 procentų akcijų.

Kiekvienas iš susijusių asmenų, valdo ne mažiau kaip 10 procentų UAB „A“ akcijų, o kartu su susijusiu asmeniu jų valdo daugiau kaip 50 procentų, todėl galima daryti prielaidą, kad kiekvienas iš jų faktiškai kontroliuoja šios bendrovės priimamus sprendimus (t.y. dėl vieno iš jų nepritarimo sprendimas nepriimamas) ir laikoma, kad kiekvienas iš susijusių asmenų kontroliuoja UAB „A“.

2015 m. vasario mėnesį, tie patys susiję asmenys:

1 variantas.

— įsigijo UAB „V“ atitinkamai 50 ir 20 procentų akcijų. Tėvas yra laikomas kontroliuojančiu UAB „A“, o turėdamas 50 procentų UAB „V“ akcijų, turi įtakos šios bendrovės priimamiems sprendimams. Taigi, šiuo atveju asmuo (tėvas) laikomas kontroliuojančiu du juridinius asmenis ir to pakanka, kad atsirastų prievolė registruotis PVM mokėtojais UAB „A“ ir UAB „V“ tuomet, jeigu 12 paskutiniųjų mėnesių atlygis, už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, bus didesnis negu 45 000 eurų.

2 variantas

— įsigijo UAB „M“ atitinkamai 5 ir 8 procentus akcijų. Likusios akcijos priklauso smulkiesiems akcininkams. Įsigytų akcijų kiekis nesuteikia galimybės nė vienam iš susijusių asmenų kontroliuoti UAB „M“ priimamus sprendimus. Todėl šiuo atveju, laikoma, kad susiję asmenys — (tėvas ir dukra) kontroliuoja po vieną juridinį asmenį UAB „A“ ir prievolė registruotis PVM mokėtojais šiai bendrovei, o taip pat ir UAB „A“ atsiras tuomet, kai kiekvienos iš jų 12 paskutiniųjų mėnesių atlygis, už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas bus didesnis negu 45 000 eurų.

3 variantas

– įsigijo UAB „K“ atitinkamai po 25 procentus akcijų. Tėvas kartu su susijusiu asmeniu turi 50 procentų akcijų, todėl galime teigti, kad kartu su susijusiu asmeniu turi įtakos šios bendrovės sprendimų priėmimui (pritardami ar nepritardami jiems), t.y. kontroliuoja šią bendrovę. Taigi, tėvas kontroliuoja du juridinius asmenis – UAB „A“ ir, kartu su susijusiu asmeniu, UAB „K“. Prievolė registruotis PVM mokėtojomis šioms bendrovėms atsiras tuomet, jeigu 12 paskutiniųjų mėnesių abiejų bendrovių bendras atlygis, už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, bus didesnis negu 45 000 eurų.

4 variantas

– įsigijo UAB „N“ atitinkamai 30 ir 15 procentų akcijų. Šiuo atveju susijusių asmenų turimas akcijų kiekis nesuteikia jiems galimybės kontroliuoti UAB „N“ priimamus sprendimus. Tačiau, šios bendrovės vienas iš akcininkų, kuriam priklauso 25 procentai akcijų, tėvui perleido savo balsavimo teisę pvz., 5 metams. Balsavimo teisės perleidimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.89 straipsnis.).

Taigi, galime teigti, kad tėvas, su kuriuo buvo sudaryta balsavimo teisės perleidimo sutartis, kartu su susijusiu asmeniu, kontroliuoja šios bendrovės priimamus sprendimus, o tuo pačiu, kontroliuoja šią bendrovę. Atsižvelgiant į tai, kad jis kontroliuoja dar UAB „A“, prievolė registruotis PVM mokėtojomis šioms bendrovėms atsiras tuomet, jeigu 12 paskutiniųjų mėnesių bendras atlygis, už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, bus didesnis negu 45 000 eurų.

2. 3. Vieno sutuoktinio po santuokos įsteigta įmonė yra laikoma bendrąja jungtine nuosavybe (jeigu ta įmonė nėra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė, pvz., įmonė įsteigta už asmenines vieno sutuoktinio lėšas), ir abu sutuoktiniai šios įmonės atžvilgiu laikomi kontroliuojančiais asmenimis (kadangi šią įmonę valdo kartu ir jiems priklauso lygios šios įmonės dalys).

Todėl, kai sutuoktiniai po santuokos sudarymo yra įsteigę keletą įmonių, kurios yra bendroji jungtinė nuosavybė ir bendras tų įmonių atlygis (**ir kiekvieno sutuoktinio, kuris vykdo ekonominę veiklą**) iš prekių tiekimo (paslaugų teikimo) šalies teritorijoje per metus (paskutinius 12 mėnesių) viršija 45 000 eurų **PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą** jų įsteigtos įmonės ir jie patys, jeigu vykdo ekonominę veiklą, privalo registruotis PVM mokėtojais., **nebent kontroliuojami asmenys gali įrodyti, kad nėra vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.**

1 pavyzdys

Fiziniam asmeniui, kuris nevykdo ekonominės veiklos, A.B. kartu su susijusiu asmeniu (su žmona) bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklauso dvi individualios įmonės UAB. Per 12 paskutinių mėnesių laikotarpį (201422 m. kovo – gruodžio ir 202315 m. sausio – vasario mėnesius (imtina)) už PVM apmokestinamų prekių tiekimą šalies teritorijoje šių UAB individualių įmonių atlygis sudarė 40 547 eurų ir 52 132 eurų.

Atsižvelgiant į tai, kad kiekvienas iš susijusių asmenų kontroliuoja bendrosios jungtinės nuosavybės teise abiem sutuoktiniams priklausančias dvi įmones, t. y. kiekvienas iš jų kontroliuoja du juridinius asmenis, prievolė registruotis šioms individualioms įmonėms UAB neatsirastų, jeigu vyras ir žmona gali įrodyti, kad nėra vienas jų kontroliuojamų UAB valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais. 12 paskutiniųjų mėnesių bendras atlygis, už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, bus didesnis negu 45 000 eurų. Taigi šioms individualioms įmonėms yra prievolė registruotis PVM mokėtojomis, nes bendras atlygis sudaro 92 679 eurų t.y. viršija registravimuisi PVM mokėtoju nustatytą ribą.

2 pavyzdys

Vyras ir žmona santuokoje įsteigia 2 įmones: įmonę „A“, kurioje 100 proc. akcininkė ir vadovė yra žmona ir įmonę „B“, kurioje 100 proc. akcininkas ir vadovas yra vyras. Vyras ir žmona jokios individualios veiklos nevykdo. Įmonės „A“ veikla yra kirpykla, įmonės „B“ veikla yra krovinių pervežimas. Ar šiuo atveju vertinant prievolę registruotis PVM mokėtojais abiejų įmonių pajamos sumuojamos?

Jeigu sutuoktiniai nėra sudarę vedybų sutarties, o įmonės yra įsteigtos santuokos metu, tai abi įmonės priklauso sutuoktiniams bendra jungtinės nuosavybės teise ir yra kontroliuojamos abiejų sutuoktinių. Atsižvelgiant į tai, kad įmonių vadovai yra skirtingi asmenys (įmonės „A“ vadovė žmona, o įmonės „B“ vadovas vyras) ir įmonės faktiškai vykdo skirtingą veiklą, vertinant prievolę registruotis PVM mokėtojais, įmonės „A“ ir „B“ pajamos būtų sumuojamos tik tuo atveju, jeigu šios įmonės veiktų viena kitos naudai ar interesais, t. y. vykdytų susijusią ekonominę veiklą.

3 pavyzdys

Santuokoje įsteigtų įmonių: MB vienintelis narys ir vadovas - vyras, UAB vadovė - žmona. UAB prekiauja medžiagomis, o MB įsigijusi medžiagas siuva gaminius pardavimui. Ar nustatant prievolę registruotis PVM mokėtojais MB ir UAB pajamos turėtų būti sumuojamos?

Jeigu sutuoktiniai nėra sudarę vedybų sutarties, o įmonės yra įsteigtos santuokos metu, tai abi įmonės priklauso sutuoktiniams bendra jungtinės nuosavybės teise ir yra kontroliuojamos abiejų sutuoktinių. Atsižvelgiant į tai, kad abiejų įmonių vadovai skirtingi asmenys (MB vadovas - vyras, UAB vadovė – žmona) ir jų faktiškai vykdomos ekonominės veiklos nėra to paties pobūdžio, vertinant prievolę registruotis PVM mokėtojais, įmonių pajamos būtų sumuojamos, jeigu įmonės veiktų viena kitos naudai ar interesais, t. y. vykdytų susijusią ekonominę veiklą.

4 pavyzdys

Vyras ir žmona santuokoje įsteigia 2 įmones: įmonę „A“, kurioje 100 proc. akcininkė yra žmona ir įmonę „B“, kurioje 100 proc. akcininkas yra vyras. Įmonės „A“ direktoriumi yra paskirtas vyras, įmonei „B“ vadovauja taip pat vyras. Įmonės „A“ veikla yra mažmeninė prekyba, įmonės „B“ veikla autoservisas. Ar tokiu atveju abiejų įmonių pajamos sumuojamos bendrai?

Jeigu sutuoktiniai nėra sudarę vedybų sutarties, o įmonės yra įsteigtos santuokos metu, tai abi įmonės priklauso sutuoktiniams bendra jungtinės nuosavybės teise ir yra kontroliuojamos abiejų sutuoktinių. Kadangi abiejoms įmonėms vadovauja tas pats asmuo - vyras, tai vertinant prievolę registruotis PVM mokėtojais abiejų įmonių pajamos sumuojamos.

5 pavyzdys

Jeigu susijusių asmenų valdomų įmonių (UAB „A“ vyro, UAB „B“ žmonos), vienos bendrovės veikla statybinių prekių pardavimas, kitos bendrovės nupirktomis statybinėmis medžiagomis vykdomos statybos paslaugos, ar nebus laikoma, kad bendrovės veikia viena kitos naudai?

Jeigu sutuoktiniai nėra sudarę vedybų sutarties, o įmonės yra įsteigtos santuokos metu, tai abi įmonės priklauso sutuoktiniams bendra jungtinės nuosavybės teise ir yra kontroliuojamos abiejų sutuoktinių. Jeigu abi įmonės vykdo susijusią veiklą, t. y. vienintelis statybinių prekių pardavimo veiklą veikiančios bendrovės pirkėjas yra kito sutuoktinio bendrovė, arba sandoriai tarp bendrovių vyksta kitomis aplinkybėmis ir kitokiomis nei rinkos sąlygomis, laikytina, kad bendrovės veikia viena kitos naudai.

3- 4. Taikant PVM įstatymo 71 straipsnio 7 dalies nuostatas, reikėtų atsižvelgti ir į tai, ar įsteigti juridiniai asmenys realiai vykdo ekonominę veiklą, t. y. jeigu asmens kontroliuojami juridiniai asmenys realiai ekonominės veiklos nevykdo, neturi būti reikalaujama, kad jie pateiktų prašymą registruotis PVM mokėtoju. Jiems pradėjus vykdyti ekonominę veiklą, šie juridiniai asmenys privalomai turi ~~užsiregistruotis~~ registruotis PVM mokėtojais, jeigu per paskutinius 12 mėnesių jų bendras atlygis bus didesnis ~~nekaip~~ kaip PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatyta riba ~~45 000 eurų~~.

Tais atvejais, kai juridinis asmuo vykdo PVM neapmokestinamą veiklą, jo pajamos neįtraukiamos skaičiuojant bendrą privalomo registravimosi PVM mokėtoju ribą, ir šis juridinis asmuo neprivalo registruotis PVM mokėtoju, kol vykdoma tik PVM neapmokestinama veikla, neatsižvelgiant į tai, kad kito kontroliuojamo juridinio asmens pajamos viršijo privalomo registravimosi PVM mokėtoju ribą ir jam atsirado prievolė registruotis PVM mokėtoju.

Pavyzdys

Fizinis asmuo, pats vykdamas ekonominę veiklą (šalies teritorijoje tiekia prekes) yra įsteigęs dvi ~~uždarąsias akcines~~ bendroves. Fizinio asmens atlygis per 12 paskutinių mėnesių (2014~~22~~ m. kovo – gruodžio ir 2015~~23~~ m. sausio – vasario **mėnesius** (imtinai)) už PVM apmokestinamų prekių tiekimą sudarė 8 689 eurų, o jo kontroliuojamų dviejų ~~uždarųjų akcinių~~ bendrovių - atitinkamai 14 481 ir ~~28 962~~ **18 962** eurų.

Vienas iš fizinio asmens kontroliuojamų juridinių asmenų nuo 2015~~23~~ m. kovo mėnesio stabdo ekonominę veiklą. Todėl fiziniam asmeniui ir kitai kontroliuojamai ~~uždarajai akcinei~~ bendrovei nėra prievolės registruotis PVM mokėtojais.

Privalomai registruotis PVM mokėtojais minėtiems kontroliuojamiems asmenims ir pačiam fiziniam asmeniui atsiras tuomet, kai sustabdžiusi veiklą ~~uždaroji akcinė~~ bendrovė vėl pradės ją vykdyti ir bendra atlygio suma per paskutinius 12 mėnesių bus didesnė ~~kaip 45 000 eurų~~. **už PVM įstatyme nustatytą ribą ir šių kontroliuojamų asmenų bent vienas valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys bus tas pats asmuo arba jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla bus to paties pobūdžio, arba jie veiks vienas kito naudai ar interesais.**

~~Atkreiptinas dėmesys į tai, kad iki sustabdant veiklą, fizinio asmens ir jo dviejų kontroliuojamų įmonių atlygis per paskutiniuosius 12 mėnesių (2014 m. kovo – gruodžio ir 2015 m. sausio – vasario (imtinai)) už PVM apmokestinamų prekių tiekimą (paslaugų teikimą) šalies teritorijoje buvo didesnis negu 45 000 eurų. Todėl už vasario mėnesį yra prievolė apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM už visas patiektas prekes (suteiktas paslaugas), dėl kurių tiekimo (teikimo) vasario mėnesį buvo viršyta bendra registravimuisi nustatyta riba.~~

5. Įsigaliojus PVM įstatymo 71 straipsnio 7 dalies pakeitimo nuostatomis, t. y. nuo 2023 m. sausio 1 d., asmenys, kuriems nėra prievolės būti PVM mokėtojais (neviršijama PVM

įstatyme nustatyta riba dėl prekių tiekimo (paslaugų teikimo) Lietuvoje ir prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių), gali pateikti prašymą išsiregistruoti iš PVM mokėtojų, jei įrodys, kad jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organų narys nėra tas pats asmuo, kad jie faktiškai vykdo skirtingo pobūdžio ekonominę veiklą bei neveikia vienas kito naudai ar interesais.